

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Praca z tekstem nieliterackim: Tadeusz Żeleński (Boy), „Obrachunki Fredrowskie” (fragment)

”ZEMSTA”

TEATR „ROZMAITOŚCI” W WARSZAWIE, 1924¹

Niezwykłe znaki na niebie i ziemi. Bilety na premierę „Rozmaitości” rozchwywane na kilka dni naprzód, licytowane. Afisz... Co za afisz! Nazwisko w nazwisko, same tuzy². Najdrobniejsza rólka. A główne role to same chwały naszego teatru, z sędziwym Rapackim na czele [...].

O reżyserię, mimo całego szacunku do pracy Osterwy, gotów byłbym spierać się w licznych szczegółach. Nie umiem się pogodzić – we Fredrze przynajmniej – z tym stylem przybudówek reżyserskich, z tą obfitością kurantów³, organów, niemych scen, z tą pantomimą zwłaszcza (ksiądz w otoczeniu całego domu Cześnika, wracający po mszy z kaplicy zamkowej!) rozpoczynającą akt pierwszy, a odwracającą uwagę od początkowych słów tekstu. Zdaje mi się, że te słowa właśnie mają tyle „koloru lokalnego”, iż obywają się bez wszelkiej ilustracji. A na dowód, jak te zewnętrzne igraszki odwracają od istotnego ducha, wystarczy fakt, że po tylu zabiegach mających wydobyć „epokę” Waław-Osterwa-reżyser siada przy Rejencie z rękami w kieszeni i z nogą założoną na nogę, czego, jako żywo, syn przy ojcu (o ile w ogóle ten raczył mu pozwolić usiąść) uczynić wówczas nie mógł...

Tadeusz Żeleński (Boy), „Obrachunki Fredrowskie”, Warszawa 1956.

1 W 1924 roku w warszawskim Teatrze Rozmaitości (od 1924 pn. Teatr Narodowy) odbyła się premiera „Zemsty” w reżyserii wybitnego aktora i reżysera Juliusza Osterwy (1885–1947). W postać Rejenta wcielił się Wincenty Rapacki (1840–1924), znany aktor starszego pokolenia.

2 tuz – tu: ktoś, kto jest znakomitością w danej dziedzinie

3 kurant – przyrząd umieszczony w zegarze, pozytywce itp., wygrywający jakąś melodię

Zadanie 1

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

Pierwszy akapit tekstu Boya świadczy o

- A. tendencji autora do podkreślania swojej roli.
- B. dystansie autora tekstu wobec reżysera spektaklu.
- C. emocjonalnym stosunku autora do opisywanych zdarzeń.

Zadanie 2

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

Pisząc o „niezwykłych znakach na niebie i ziemi”, autor recenzji miał na uwadze

- A. wydarzenia w teatrze w dniu premiery.
- B. opinię krytyków teatralnych po premierze.
- C. atmosferę przed premierą „Zemsty” w Teatrze Rozmaitości.

Zadanie 3

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

Określenie „same tuzy” odnosi się do

- A. wszystkich aktorów grających w przedstawieniu.
- B. autora sztuki i reżysera spektaklu.
- C. krytyków obserwujących premierę.

Zadanie 4

Która z informacji na temat fragmentu recenzji Tadeusza Boya-Żeleńskiego jest prawdziwa. Zaznacz P we właściwym miejscu.

- A. Reżyserska interpretacja „Zemsty” przeszkadza widzom w skupieniu się na tekście sztuki.
- B. Uznanie dla rozwiązań reżysera zostało wyrażone za pomocą określeń „reżyserskie przybudówki” czy „zewnętrzne igraszki”.
- C. Zachowanie Wacława-aktora podczas rozmowy z Rejentem jest zgodne z obyczajowością epoki.

Zadanie 5

Na podstawie poniższych informacji rozpoznaj postacie z „Zemsty”, o których nie wspomina autor recenzji.

- B. ubogi szlachcic, gaduła, lubiący się przechwalać - .....
- C. podopieczna i bratanica Cześnika - .....
- D. wdowa, pozbawiona własnego majątku, szuka bogatego męża - .....

Zadanie 6

Podaj sformułowanie wyrażające subiektywny charakter wypowiedzi autora recenzji.

.....

Zadanie 7

Na podstawie poniższej definicji słownikowej dopasuj wyrażenie z tekstu.

Zespół realiów charakterystycznych dla danego miejsca, środowiska, czasu – to

.....

Zadanie 8

Wyraz ‘rólka’ został utworzony od wyrazu A/B, za pomocą formantu C/D.

- A. rola.
- B. aktor.
- C. – a.
- D. – ka.

Zadanie 9

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

W wyrazie ‘bilety’ litera ‘i’

- A. tworzy sylabę i miękką poprzedzającą ją spółgłoskę.
- B. tylko tworzy sylabę.
- C. tylko miękką poprzedzającą ją spółgłoskę.

Zadanie 10

Dokończ zdanie. Wskaż poprawną odpowiedź.

W akapicie pierwszym występują

- A. zdania pojedyncze nierozwinięte.
- B. równoważniki zdań.
- C. zdania pojedyncze rozwinięte.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ**Zadanie 1**

C

Zadanie 2

C

Zadanie 3

A

Zadanie 4

A

Zadanie 5

A. Papkin.

B. Klara.

C. Podstolina.

Zadanie 6

Przykłady: „gotów byłbym spierać się”, „nie umiem się pogodzić”, „zdaje mi się”.

Zadanie 7

„koloryt lokalny”

Zadanie 8

A D

Zadanie 9

A

Zadanie 10

B